

Beknopte handleiding en
ondertiteling bij
Caspergers' Magazine
lange versie Nederlandstalig

Beknopte handleiding en ondertiteling bij Caspergers' magazine lange versie Nederlandstalig

Door Karin van den Bosch

Deze prezi is ontworpen door Sofie Sergeant in samenwerking met Casper Boot en zijn moeder Alice Schippers. Casper Boot is een jongen van 12 jaar. Hij is bekend met kenmerken van het autistisch spectrum. Zelf vindt hij het 'syndroom van Asperger' wel een mooie term. Deze handleiding is gemaakt in 2016. Casper zit dan in de brugklas van het VWO. Op zijn school is er een speciale brugklas voor leerlingen die 'iets' hebben. Casper zit in die klas. Vanaf het 2^e jaar gaan deze leerlingen samen met andere leerlingen naar reguliere klassen toe.

Met behulp van deze prezi heeft Casper aan studenten van de universiteit (Vrije Universiteit en Amsterdam University College) en aan de leerlingen in zijn klas uitgelegd wat Asperger voor hem inhoudt.

Casper kan, alleen of samen met zijn moeder Alice Schippers, ook voorlichting geven over autisme/Asperger op andere plekken, zoals hogescholen en universiteiten. Deze prezi en het bijbehorende ervaringsverhaal van Casper dienen daarvoor als basis. De vele voorbeelden die Casper geeft uit zijn eigen leven maken voor de toehoorder inzichtelijk hoe Asperger bij iemand tot uiting kan komen. Hierbij worden heersende vooroordelen over autisme ter discussie gesteld.

De prezi bevat informatie en foto's uit de privésfeer. Dankjewel alvast om respectvol om te springen met het materiaal en bronnen te citeren.

Mocht je interesse hebben in een lezing van Casper Boot en Alice Schippers over autisme, Asperger: contacteer sofie.sergeant@disabilitystudies.nl.

Opmerkingen vooraf

Mate van diepgang

De prezi 'Caspergers' magazine' is ontworpen voor studenten hogeschool en universiteit. De korte Nederlandse versie is ontworpen voor leerlingen in de brugklas van de middelbare school. De lange versie van Caspergers' Magazine bevat meer achtergrond- of academisch materiaal.

Bij het ondertitelen van deze prezi stonden we voor de uitdaging om de goede mate van toegankelijkheid dan wel diepgang te vinden. Immers, de meeste teksten en afbeeldingen in deze prezi gaan eerst en vooral over Casper zelf.

In de prezi komen diverse keren moeilijke begrippen en termen voor ('centrale coherentie', 'discours' etc.). Waarschijnlijk zijn deze termen te complex of te technisch voor de (brugklas van de) middelbare school. Ook diverse andere slides en vooral de bijbehorende artikelen kunnen te moeilijk zijn voor scholieren of mensen zonder academische achtergrond (bijvoorbeeld de verschillende definities van Ivan Brown). Of ze vragen om specifieke voorkennis (bijvoorbeeld 'minikolommen' in het brein vraagt om kennis van neurologie en celbiologie).

Dit vraagt van de docent om dit op een toegankelijke manier te vertalen naar niveau en leefwereld van de toehoorders. Of simpelweg om het weg te laten.

Uiteindelijk zijn de volgende keuzes gemaakt:

- De ondertiteling is toegankelijk voor een breed publiek. Dit betekent dat wetenschappelijke onderbouwing of technische uitleg van begrippen meestal achterwege is gelaten.
- In de toelichting bij een slide vind je soms een verwijzing naar achtergrondmateriaal. Ook op de websites www.disabilitystudies.nl/autisme en www.watvindik.nl is veel materiaal te vinden.

Lees meer:

Hilde Geurts, Bram Sizoo & Ilse Noens (red.) (2015). *Autismespectrumstoornis. Interdisciplinair basisboek*. Leusden: Diagnosis Uitgevers.

Martine F. Delfos. *Een vreemde wereld. Over autisme, het syndroom van Asperger en PDD-NOS. Voor ouders, partners, hulpverleners, en de mensen zelf*. Amsterdam: Uitgeverij SWP. (1^e druk 2001, 9^e geheel herziene druk 2011).

Voorlichting geven over autisme

Iemand uitnodigen om tijdens een college of in de klas zijn/haar verhaal te vertellen is een veelgebruikte manier om theorie uit boeken te illustreren aan de hand van een verhaal uit het echte leven. Het doel is om theoretische kennis te ondersteunen met ervaringskennis, daarnaast om mensen bewust te maken van diversiteit, van de verschillen tussen mensen, om begrip te kweken, vooroordelen te slechten en op die manier een positief effect te hebben op het gedrag van mensen (pubers, jongeren etc.).

Mensen met een bepaalde ziekte, diagnose of aandoening vertellen al sinds jaar en dag aan scholieren, studenten en het algemene publiek wat leven met die diagnose/ziekte etc. nu werkelijk inhoudt.

Mensen met autisme, wel vaak (jong)volwassenen, geven ook dit soort voorlichtingen, lezingen of vertellen hun ervaringsverhaal. In Nederland zijn er veel mensen die dit doen, al dan niet toegespitst op een bepaald onderwerp, zoals 'werken met autisme' of 'studeren met autisme'. Verreweg het meeste vertellen mensen met autisme echter, aan de hand van hun persoonlijke levensverhaal en met behulp van foto's en anekdotes uit hun eigen leven, wat autisme is. Of om preciezer te zijn: wat autisme voor *diegene* is. Want:

Als je één iemand met autisme hebt ontmoet, heb je één iemand met autisme ontmoet.

In dit geval heb je Casper ontmoet.

Het is belangrijk om je te realiseren dat ieder mens met autisme/Asperger anders is. De manier waarop het autisme/Asperger tot uiting komt, verschilt van persoon tot persoon. Misschien dat er daarom zoveel mensen met autisme voor de klas of op een podium gaan staan? Allemaal om uit te leggen 'wat autisme/Asperger is'.

Wanneer je de organisator van een bijeenkomst of les bent, kun je dus kiezen wie je benadert om bijvoorbeeld een ervaringsverhaal te vertellen. Dit kan een jongen van 12 zijn, zoals Casper, of een vrouw van 30 of een man van 65 of....Je kunt overwegen iemand te benaderen die tot dezelfde leeftijdsgroep hoort ('peers'), bijvoorbeeld een student met ASS bij een college voor studenten, en een scholier bij een les op een middelbare school. Je kunt ook kiezen voor een inhoudelijke match, bijvoorbeeld een Autisme Ambassadeur vragen een presentatie te verzorgen bij een bijeenkomst rondom werk en reïntegratie.

Meer informatie:

PAS-Nederland:

PAS verzorgt voorlichtingen over autisme. Deze worden gegeven door ervaringsdeskundigen, die zelf een diagnose autisme hebben. Voorlichtingen zijn bedoeld om een genuanceerd beeld van autisme neer zetten. Zie

http://www.pasnederland.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=806&Itemid=278

Autisme Academie/ Auticomm.

Via Auticomm. zijn ervaringsdeskundige sprekers in te huren. De pool met beschikbare sprekers is heel divers: mannen en vrouwen, wel of geen bijkomende licht verstandelijke beperking. Zie

<http://www.autismeacademie.nl/lezingen/ervaringsdeskundigen/>

Autisme Ambassade

De Autisme Ambassade maakt autisme bespreekbaar op de werkvloer binnen grote organisaties. Ook bij andere gelegenheden kan een Autisme Ambassadeur een presentatie verzorgen, bijvoorbeeld over wat de Autisme Ambassade doet, of over werken met autisme. Zie

<http://www.vanuitautismebekeken.nl/werk>

Speakers Academy Autspoken i.o.

Autisme Ten Top heeft het initiatief genomen tot het oprichten van een sprekerspool van ervaringsdeskundigen, onder meer gericht op overheid en bedrijfsleven. Dit initiatief moet nog verder doorontwikkeld worden. Er is samenwerking met o.a. Auticomm. gezocht. Zie

http://www.autismetentop.nl/docs/2015/autspoken_27sep15.pdf

De valkuil van de vooroordelen

Een doel van Caspers verhaal is om inzicht te geven in autisme aan de hand van zijn eigen verhaal en ervaringen. Mede daardoor wil hij vooroordelen over autisme bestrijden. Bijvoorbeeld dat iemand met autisme geen vrienden zou hebben. Of dat iemand met autisme nooit aangeraakt zou willen worden. Door te vertellen over zijn eigen leven laat Casper zien dat dit anders zit: hij heeft wel vrienden, en intimi mogen hem gewoon aanraken.

Het gevaar bestaat echter, dat je als toehoorder naar huis gaat met het idee 'nu weet ik wat Asperger is'. Mensen met Asperger, dat zijn dus van die mensen die van ordenen en classificeren houden, en die niet van fictie houden. Want vertelt Casper: hij houdt van classificeren, en hij houdt niet van fictie.

Wat er dan gebeurt, is dat het ene vooroordeel wordt ingeruild voor het andere. Want Casper *is* niet Asperger.

Zelf heb ik (schrijver van deze handleiding) ook de stoornis van Asperger. Net als Casper houd ik van ordenen en heb ik een sterk oog voor detail. Maar ik lees het liefst fictie: heerlijk om weg te dromen in verzonnen verhalen. Er zijn dus overeenkomsten en verschillen tussen mij en Casper, hoewel we dezelfde diagnose hebben. En ook al zijn wij dan twee mensen met Asperger die van ordenen houden, zijn er ook mensen met Asperger die dit niet doen. Detailgerichtheid is misschien wel het meest gedeelde kenmerk bij mensen met autisme/Asperger, maar zelfs dit durf ik niet te generaliseren.

Aanpassing van de prezi Caspers' Magazine (lange versie)

Een ervaringsverhaal staat zelden op zichzelf. Meestal is er een achterliggende bedoeling. Van de persoon met autisme, of bijvoorbeeld van de docent in wiens lessenreeks dit wordt ingepast. Wanneer je deze prezi wilt gebruiken als basis voor het samenstellen van een eigen les, kun je jezelf dus afvragen: 'Welk verhaal wil ik vertellen en waarom?'. Dit zal vervolgens bepalen welke elementen je gaat gebruiken en welke niet.

Afhankelijk van het verhaal dat je wilt (laten) vertellen rondom autisme kun je materiaal gebruiken dat daarbij aansluit. Bij het les- en studiemateriaal op de DSiN-website, thema Autisme, is achtergrond materiaal te vinden.

Het verhaal van Casper

Casper vertelt zijn verhaal op basis van wat er speelt in zijn leven op dat moment. Hij bedenkt anekdotes ter plekke. Zijn verhaal is dus elke keer anders. Het wordt spontaan en vanuit het echte leven verteld.

Ondertiteling prezi

De ondertiteling van de prezi volgt de slides.

Steeds is eerst de letterlijke slidetekst weergegeven, gevolgd door een toelichting.

Slide 1

Introslide

De slide is opgebouwd uit 8 inhoudsblokken. Het heeft de indeling van een magazine. De titel is dan ook Caspergers' Magazine.

Toelichting

De titel 'Caspergers' Magazine' verwijst naar Casper, de jongen die de presentatie geeft, en naar 'Asperger'. Casper is gediagnosticeerd met kenmerken van het autistisch spectrum (in DSM-IV de stoornis van Asperger genoemd (zie ook bij slide 2).

Deze prezi is voor en met Casper gemaakt. Casper was nauw betrokken bij de opbouw en inhoud. Het is immers zijn eigen verhaal dat hij vertelt.

In deze les vertelt Casper, met behulp van deze prezi, *zijn* persoonlijke verhaal. Dit laat zien hoe autisme/ Asperger *bij hem* tot uiting komt.

Slide 2

Casper spreekt de tekst uit: "Goeiemorgen. Ik ben Casper. Ik heb kenmerken die horen bij het autistisch spectrum. Zelf zeg ik liever dat ik het Asperger syndroom heb.

Wanneer Alice of iemand anders mee presenteert, stellen ook zij zich nu voor.

Toelichting

De stoornis van Asperger is een vorm van autisme (cf. DSM-IV). Andere vormen zijn klassiek autisme en PDD-NOS. PDD-NOS is de afkorting van *Pervasive Developmental Disorder – Not Otherwise Specified*. In het Nederlands: pervasieve ontwikkelingsstoornis – niet anderszins omschreven. Tegenwoordig (DSM-V) wordt officieel geen onderscheid meer gemaakt tussen autisme, Asperger en PDD-NOS. Alle vormen van autisme worden nu aangeduid met de term 'autismespectrumstoornis'. In het dagelijkse taalgebruik zullen de oude labels 'Asperger' of 'stoornis van Asperger' en PDD-NOS nog wel enige tijd in gebruik blijven.

De term 'autismespectrumstoornis' (afgekort: ASS) geeft sterker weer dat autisme eigenlijk een spectrum van stoornissen is. Of, als je het gebruik van de term 'stoornissen' wilt vermijden, dat het een spectrum is. Alle mensen met autisme zijn verschillend.

Slide 3

Deze slide zoomt in op autisme. Hij bestaat uit twee onderdelen: 1) Een beetje geschiedenis en 2) Wat is 'autisme'?

Slide 4

Deze slide zoomt nog verder in, naar het onderdeel 'Een beetje geschiedenis'. We zien nu een collage van magneetjes op een koelkast, een vraagteken en een citaat. Op de koelkast staan letters geplakt die zeggen: "History of Refrigerator mothers". Het citaat zegt: "Autism. It's not a processing error. It's a different operating system."

Toelichting

In de loop van de geschiedenis zijn wetenschappers altijd op zoek geweest naar de oorzaak van autisme.

“History of Refrigerator mothers”

Vroeger dacht men dat autisme de schuld was van de moeders van kinderen met autisme. De moeders zouden koude, afstandelijke moeders zijn, zogenaamde koelkast- of ijskastmoeders (Engels: refrigerator mothers).

Hierdoor zouden ze hun kind autistisch maken.

Bron afbeelding en lees meer: <http://www.pbs.org/pov/refrigeratormothers/fridge/>

“Autism. It’s not a processing error. It’s a different operating system.”

Tegenwoordig heeft de psychologische verklaring plaatsgemaakt voor een neurobiologische verklaring voor autisme. De dominante opvatting op dit moment is dat autisme een hersenaandoening is, of in ruimere zin een neurologische aandoening. Volgens deze opvatting is er bij mensen met autisme sprake van een andere prikkelverwerking. Hierdoor verwerken mensen met autisme informatie op een andere manier.

Dit wordt veelal aangeduid als een stoornis: een informatieverwerkingsstoornis (processing error).

Maar je kunt het ook zien als een andere manier van denken, van waarnemen, van zijn.

Soms drukken mensen met autisme dit uit als ‘It’s not a processing error. It’s a different operating system.’ Geen ‘error’, maar ‘different’. Geen stoornis, maar anders zijn.

N.B. Nog recentere inzichten gaan uit van een gecombineerde invloed van biologie en omgeving.

Lees meer:

Van Reekum A.C. & Schmeets M.G.J. (2008). De gen-omgevingsinteractie en de psychiatrie: nieuwe visie op de invloed van de vroege omgeving. Essay. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 50 (12), 771-780.

http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/assets/articles/articles_2351pdf.pdf

Magneetjes met portretten van mensen

De magneetjes op de koelkast zijn portretten van diverse onderzoekers in de geschiedenis van autisme: Sigmund Freud, Leo Kanner, Hans Asperger, Bruno Bettelheim, Bernard Rimland, Richard Pollak.

Bron afbeelding en lees meer: <http://www.pbs.org/pov/refrigeratormothers/fridge/>

Vraagteken

De oorzaak van autisme is nog steeds onbekend. Er verschijnen regelmatig nieuwe wetenschappelijke onderzoeken. De hersenen zijn nog steeds een mysterie.

N.B. Ondanks de stroom aan wetenschappelijk onderzoek, zijn de cognitieve theorieën die gebruikt worden om autisme uit te leggen al jaren dezelfde:

- Executieve Functies
- Theory of Mind
- Centrale Coherentie

Dit komt verderop in de prezi aan bod.

Slide 5

Een YouTube-video over de geschiedenis van autisme. Het betreft een Engelstalige video.

Bron: <https://youtu.be/nbdWlyZlWhc>

Korte samenvatting

Autisme wordt als diagnose is in de afgelopen 50 jaar meer vastgesteld, van 1 in 1000 gevallen in de jaren '80 tot 1 in 166 in 2007. De twee belangrijkste verklaringen voor dit gestegen aantal zijn betere diagnostische mogelijkheden en een verbreding van de diagnose.

Uitgeschreven tekst YouTube-filmpje

Autism rates are on the rise. In the past two decades the numbers have climbed from 1 in 1000 to 1 in less than 100, although the cause is still unclear to many researchers. If we look back over the past one hundred years we can see the progress in diagnosing and effectively treating individuals with autism. The improvement of classifying the disorder appropriately, the new breakthroughs in science and research, and a firm grasp on its effects on a persons behavior are drastically improving the lives of individuals living with autism. We may still have a journey ahead, but when we look back, we can see just how far we've come.

Leo Kanner and Hans Asperger, who were pioneers, and 've been able to give autism a name really. At that time it was thought that autism was a result of cold or aloof parenting and since then we have really disproven that altogether.

In 1977 Folstein and Rutter published a genetic study showing that autism is largely a genetic disorder and lots of research has replicated that finding since then. We know now that autism affects all blocks of life.

The 1980's was the gateway to future advances in autism research and understanding. For the first time, autism was classified as a developmental disorder rather than a mental illness. Research started focusing on the autism brain and genetic exploration began.

In the 1990's autism awareness grows rapidly, as did the prevalence of autism cases. Diagnosis criteria was better defined and allowed for a diagnosis in younger children. Early intervention has been proven to help children with autism and this diagnosis criteria was instrumental in helping younger children receive help. Treatment focused on behavioral approaches. No longer was autism a quiet issue. More and more voices started crying out about the need for funding and research into the mystery of autism.

In 2007 the CDC [Centers for Disease Control and Prevention] report came out reporting 1 in 166, which is a huge and dramatic increase in such a short period of time. Scientists and other clinicians have thought that this is due to a number of different factors. One being how we diagnose autism. So now we're being able to diagnose more subtle forms of the disorder that might have been missed earlier on, which is great for early intervention to be put into place. And in terms of how we diagnose autism. This is also changed. Our diagnostic boundaries of the disorder have changed over the past twenty years or so. Well, all these factors do contribute to the rise in the number of autism diagnoses. They don't explain the whole picture. We're still learning all of the contributing factors that result in the diagnosis of autism. We're still working on it, but we're not quite there yet.

[Man]: I hope that in this phase five years from now we will even have a better understanding of autism. I think there is real hope and opportunity for that.

Slide 6

Op deze slide staat de tekst C-Asperger. Hij bevat 8 afbeeldingen, waarvan 7 foto's. (Zie volgende slides).

Toelichting

Casper heeft de foto's zelf uitgekozen. Aan de hand van deze foto's vertelt Casper over zichzelf en over zijn autisme. Casper werd met kenmerken van het autistisch spectrum gediagnosticeerd toen hij zes jaar oud was.

Casper houdt van ordenen, classificeren en categoriseren. Daarbij heeft hij een sterk oog voor detail. (Dit komt op meerdere slides in deze prezi terug.)

Casper heeft een sterke interesse in het dierenrijk.

Een sterke interesse in één bepaald onderwerp, zoals het dierenrijk, en daar dan alles van willen weten, is een eigenschap die vaak voorkomt bij mensen met autisme.

Er zit een geleidelijke overgang tussen een hobby waar je af en toe tijd aan besteedt, een sterke interesse of hobby waar je meer tijd aan besteedt, een intense interesse, en een obsessie. Het verschil zit in hoeveel tijd je er aan besteedt, hoe dwingend iets is, of je daarnaast nog aan andere dingen in het leven toekomt, zoals je huiswerk doen.

Een sterke interesse in dieren hebben is best normaal voor kinderen. Er zijn veel kinderen die van dieren houden. Het verschil tussen een 'gewone' hobby en een 'autistische interesse' zit in hoe er precies aan die hobby of interesse invulling wordt gegeven.

De volgende slides illustreren Caspers eigenschappen: oog voor detail, houden van ordenen en classificeren, en geïnteresseerd zijn in het dierenrijk aan de hand van foto's en afbeeldingen. Deze serie foto's vormen duo's, waarbij Casper eerst een foto uitkoos waar hij 3 à 4 jaar oud is en vervolgens een meer recente foto. De duo's zoomen in op hetzelfde thema: categoriseren/ordenen (met dieren), observeren, non-fictie, oog voor detail.

Slide 7

Er wordt ingezoomd op afbeelding 1. Dit is een plaatje van een kat met als tekst: "Kinderen met Asperger bekijken de wereld op hun eigen, unieke manier".

Toelichting

De eigen, unieke manier waarop Casper naar de wereld kijkt is vanuit een sterk oog voor detail, waarin hij graag een ordening aanbrengt of volgt.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 8

Een foto van Casper naast een bord met de tekst 'Casper'.

Toelichting

Deze foto is genomen op vakantie in de VS. Daar is een dorp dat 'Casper' heet. Casper kijkt op zijn eigen unieke manier naar de wereld.

Op deze foto was Casper 11 jaar oud.

Slide 9

Foto: Casper speelt de Ark van Noach na. Op de foto staan plastic speelgoedieren die naar een plastic bakje (de ark) lopen. De dieren staan geordend van groot naar klein. Casper is gek op dieren. Hij was net 4 jaar geworden.

Toelichting

Deze foto laat Caspers liefde voor de dierenwereld en zijn liefde voor ordenen zien.

Slide 10

Foto: Close-up van de plastic speelgoedieren. Alle dieren staan netjes op een rijtje.

Toelichting

Casper was zich als klein kind al bewust van de categorieën binnen de dierenwereld. Bijv. zoogdieren-honden – golden retrievers. Hij gebruikt zoveel mogelijk de specifieke soortaanduiding, in plaats van een meer algemene benaming. Casper heeft het niet over 'dieren' of 'vogels', maar duidt ze specifiek aan: 'een mus' (vogel) of 'een golden retriever'(hond). Dit onderscheid wist hij al op een leeftijd waarop andere kinderen dit nog niet wisten of nog niet hanteren. Op deze foto zie je (voor de kenner) de dieren geordend naar soort, klasse en werelddeel. Toen was Casper 11 jaar.

Slide 11

Foto van Casper die met een verrekijker in de natuur rondloopt (4 jaar).

Toelichting

Casper houdt van observeren en waarnemen, hij let daarbij op detail. Bijv. in de natuur met een verrekijker of fototoestel.

Slide 12

Foto: Casper en zijn zusje in een boot op vakantie in de VS, Grand Canyon. Deze foto is gemaakt terwijl hij de gids nog wat meer details geeft over een overvliegende vogel (11 jaar).

Toelichting

Casper kent overal de exacte, wetenschappelijke naam van. Bijvoorbeeld: niet vos, maar fennek (woestijnvos, vulpus zerda), van het geslacht vulpes (hondachtigen, waaronder een groot aantal vossen).

Slide 13

Foto waarop Casper verdiept is in zijn collectie van 16 non-fictieboeken voor kleuters over natuur, voelen, kleuren, tijd, etc. (3 jaar).

Toelichting

Casper houdt vooral van non-fictie, niet van fictie, van jongs af aan.

Slide 14

Foto van Casper die op de bank hangt en een (populair) wetenschappelijk tijdschrift leest.

Toelichting

Casper houdt van non-fictie, van jongs af aan, nu nog steeds (op de foto is hij 10 jaar).

Slide 15

Foto van Casper die heel precies aan het inkleuren is.

Toelichting

Casper werkt heel precies en heel gefocust (4 jaar).

Slide 16

Foto van een schematische tekening die Casper gemaakt heeft, 11 jaar.

Toelichting

Casper heeft een eigen land uitgevonden. Dit fantasieland noemde hij Pengii. In een tabel staan de prijzen van de grondstoffen in dat land.

Deze foto laat weer zien dat Casper van ordenen houdt, van patronen en tabellen.

Slide 17

Foto: Casper aait een schaap.

Toelichting

Illustratie van Caspers liefde voor dieren (4 jaar).

Slide 18

Foto: Casper met een salamander in de hand (11 jaar).

Toelichting

Illustratie van Caspers liefde voor dieren (specifiek interessegebied, één van de kenmerken van het autistisch spectrum).

Slide 19

Afsluitende foto van Casper met een dubbelgevouwen blaadje in de hand (12 jaar).

Toelichting

Illustratie van Caspers aandacht voor detail: dingen waar anderen aan voorbij lopen, staat hij bij stil. Dit is een boomblad dat hij in eerder in een boek had bestudeerd en dat dubbelgevouwen als fluitje kan dienen. In deze foto komen de voor Casper belangrijkste specifieke kenmerken samen: oog voor detail en liefde voor de natuur.

Slide 20

Afbeelding van een cirkel. De grote cirkel of cyclus is opgebouwd uit 5 kleinere cirkels.

In deze cirkels zit de hele powerpoint verwerkt die te vinden is op www.disabilitystudies.nl/autisme onder de tab 'Presenteren'.

Slide 21

Cirkel 1: In deze cirkel zitten vervolgens weer 6 subonderdelen.

Slide 22

Kenmerken (DSM V)

DSM-V: er verandert veel voor de diagnose autisme

De huidige diagnoses Asperger, PDD-NOS en Klassiek Autismen worden samengevoegd onder één benaming: Autism Spectrum Stoornis (ASS)

- ➔ diversiteit in de manier waarop het autisme zich uit
- ➔ 'milde' of 'ernstige' mate van ASS.

Belangrijkste wijziging: 2 domeinen worden onderscheiden in plaats van 3

3 domeinen waren:

- beperkingen in de sociale interactie
- beperkingen in de communicatie
- stereotiepe patronen van gedrag

Ze worden vervangen door deze 2 domeinen:

- beperkingen in de sociale communicatie
- interactie repetitief gedrag en specifieke interesses

Toelichting

Bron: <http://www.autisme-pddnos.nl/autisme-de-dsm-5-2/>

DSM is de afkorting voor Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Dit is een publicatie van de American Psychiatric Association. Dit handboek geldt als standaard voor het stellen van psychiatrische diagnoses. Er verschijnt regelmatig een nieuwe editie. De meest recente editie is editie vijf, vandaar DSM-V.

Voor wat betreft autisme zijn er grote verschillen tussen de vorige editie (DSM-IV) en de nieuwe standaard, de DSM-V. De DSM-V criteria weerspiegelen de actuele kennis over autisme beter dan de DSM-IV.

In de DSM-IV waren er voor mensen met aan autisme gerelateerde stoornissen, drie aparte classificaties beschikbaar (autisme, stoornis van Asperger, en PDD-NOS). In de DSM-V is er één overkoepelende stoornis, autismespectrumstoornis, waarbinnen ruimte is voor een spectrum of continuüm aan kenmerken of symptomen. De mate of ernst van de symptomen speelt hierbij een rol.

Lees meer:

<https://www.autismspeaks.org/what-autism/diagnosis/dsm-5-diagnostic-criteria>

Slide 23

Afbeelding van een kat met tekst 'Ze zijn graag in de buurt van hun dierbaren, maar willen niet altijd door hen worden vastgehouden,'.

Toelichting:

Casper wil wel aangeraakt worden door intimi, niet door vreemden.

Hij wil niet alleen zijn, hij is graag onder de mensen, hij heeft ook zeker vrienden. Maar hij gaat niet naar een dansfeest van de school met die vrienden, maar eerder een film kijken. Vanwege de prikkels, prikkelrijke omgeving, en de ingewikkelde communicatie.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 24

Kenmerken

Alleen maar beperkingen?

- ➔ Klinisch discours (medische oorzaak)
- ➔ Sociaal discours (gedrag en onderlinge relaties)
- ➔ Cultureel discours (representatie, diversiteit, in-/uitsluiting)

Ontdek in het navolgende deze discourses (of mengvormen ervan)

Toelichting

Verteld door Alice Schippers

Je kunt autisme op verschillende manieren benaderen. Zie je autisme enkel als beperking?

Autisme is een construct.

Hoe je autisme omschrijft, zegt soms vooral iets over je eigen manier van denken over autisme

Opdracht aan studenten: als je iets leest over autisme, vraag je dan af uit welk discours het komt.

Leestip: <http://www.disabled-world.com/definitions/disability-models.php>

Slide 25

Oorzaak?

Neurologische (biologische) 'afwijking' in de hersenen (informatieverwerking)

Is autisme een beperking of een handicap?

Autisme of autismspectrumstoornissen

What's in a name?

Toelichting

Deze slide gaat in op vraagstukken en discussies, zoals de vraag naar de oorzaak van autisme en de discussie over terminologie. Zie ook eerdere slides die over oorzaak of DSM-definities gingen.

Slide 26

Binnen de hersenen:

Kinderen met autisme:

Andere hersengroei:

- Meer vertakkingen/te weinig snoei (Utah Frith)
- Meer minikolommen (dr. Casanova)

Gewone, dagelijkse prikkels veroorzaken al overprikkeling. Het 'filtersysteem' kan niet naar behoren werken.

Toelichting

Deze slide is afkomstig uit een presentatie van Els Ronsse.

Bron: <http://www.psysense.be/files/autisme%20voor%20beginners%20okt%202012.pdf>

Utah Frith:

http://www.epo.be/uitgeverij/boekinfo_boek.php?isbn=9789064453830

Dr. Casanova:

<http://www.psycholoog.net/oorzaak-autisme-bekend>

Slide 27

Kat:

Kinderen met Asperger hebben vaak een overgevoelige zintuigen, en kunnen schrikken van harde geluiden of onverwachte bewegingen.

Toelichting

Casper is gevoelig voor geluiden: hij vindt het moeilijk als zijn zusje smakt bij het eten

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 28

Volgende cirkel, weer opgebouwd uit meerdere onderdelen

Slide 29

Hoe uit autisme zich?

1. Beperkingen in de sociale interactie
2. Beperkingen in de communicatie
3. Beperkingen in het verbeeldingsvermogen
4. Rigide denken en handelen

Focus op talent. Casper aan het woord:

Hij ziet de voordelen:

1. *Gevoelige zintuigen (ik kan goed horen en ruiken)*
2. *Ik ben slimmer dan de meeste andere kinderen in mijn klas*
3. *Ik kan me goed concentreren*

4. *Ik let op details dus ik heb bijvoorbeeld goede cijfers voor mijn dictee en ik kan nog beter rekenen!*

Toelichting

Focus op talent i.p.v. beperkingen. Wat in de de (medische) wetenschap als 'beperking' wordt gezien, kun je ook als voordelen zien. Het ligt er dus aan vanuit welk discours je autisme beschouwt.

Slide 30

Theory of mind (TOM)

Het onvermogen om zich in te leven in

- gedachten
- gevoelens
- intenties
- van anderen

Casper: ik ben juist erg gevoelig, bijvoorbeeld:

Als iemand mij uitscheldt, ga ik sneller weggrennen en huilen dan iemand anders.

Toelichting

Gevoeligheid: vroeger werd Casper boos als hij bijv. zich aangevallen voelen. Nu heeft hij geleerd om weg te gaan. Vroeger kreeg hij woede-aanvallen, dit heeft Casper met het ouder worden anders opgelost. Ook hier weer: het is maar hoe je het bekijkt en vanuit welke opvatting je redeneert.

Slide 31

Kat: Als het hun teveel wordt, kunnen ze een woedeaanval krijgen.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). Alle katten hebben Asperger. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 32

1. Beperkingen sociale interactie

- Problemen met zich inleven en verplaatsen in de ander
- Weinig begrip van sociale situaties
- Problemen met wisselende en onzichtbare sociale betekenissen

Casper: ik heb een paar vaste vrienden, waarmee ik het erg leuk vind om te spelen. Dit zijn: Lucas, Thom, Ruben, Rein.

Trouwens: Lucas heeft PDD-NOS, Thom is dyslectisch, Ruben en Rein hebben een bril. En Rein is heel druk....(geen ADHD)

Toelichting

Casper heeft dus wel degelijk vrienden, en ze hebben allemaal wat. De vrienden die hij hier benoemt zijn zijn vrienden van de basisschool. En iedereen heeft wel wat. Casper en zijn vrienden maken geen onderscheid tussen beperkingen.

Nu zit Casper in een speciale brugklas, een kleine groep (14 leerlingen) waarin alle kinderen 'iets' hebben.

Daar leert hij dingen die voor hem moeilijk zijn, zoals agenda plannen. Nu heel erg focussen op dingen die hij in volgende jaren nodig heeft. Leren leren, hoofd- en bijzaken onderscheiden.

Er vinden kortom aanpassingen plaats in de context.

In de loop van het jaar wordt de begeleiding afgebouwd en vanaf het 2^e jaar gaan ze naar een 'gewone' klas.

Slide 32

Kat: Ze zijn graag in de buurt van hun dierbaren, maar willen niet altijd door hen worden vastgehouden

Toelichting

Casper houdt van gezelschap, maar niet van aanraking zonder meer (en zonder aanleiding).

Anti-vooroordeel

Vooroordeel: mensen met autisme zouden niet graag bij andere mensen zijn.

Slide 33

Centrale coherentietheorie

Problemen met samenhang ontdekken in wat men waarneemt → Moeite met verlenen van de juiste betekenis aan wat men waarneemt → Detaildenken (tunnelvisie- of juist een voordeel?)

Casper: Tunnelvisie klopt niet. Dat is juist NIET alle details zien. Wat ik leuk vind: determineren (dieren classificatie). Ik weet ook dat er softwarebedrijven zijn die graag autisten in dienst nemen.

Toelichting

Casper ziet details die aansluiten bij zijn interesse.

Hij vindt sommige dingen heel belangrijk. Wat voor mensen zonder autisme een detail is, is voor hem een hoofdzaak.

Ook deze theorie heeft iets normatief in zich: wie bepaalt wat er belangrijk is, wat een hoofdzaak is? NT-ers (mensen zonder autisme) en AS-ers kunnen van elkaar leren.

Slide 35

Kat: kinderen met Asperger bekijken de wereld op hun eigen, unieke manier.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). Alle katten hebben Asperger. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 36

2 foto's van kleren op een waslijn. Op foto 1 hangen ze door elkaar heen, op foto 2 zijn ze gesorteerd op kleur. Tekst: humor gewenst!!

Toelichting

Dit vindt Casper geweldige humor: hij vindt het de 'overtreffende trap van sorteren'.

Bron afbeeldingen: Ursus Wehrli. (2013). The Art of Cleanup, Life made Neat and Tidy. San Francisco, USA: Chronicle Books.

Slide 37

Idem, maar dan 2 foto's van patatjes.

Toelichting

Bron afbeeldingen: Ursus Wehrli. (2013). *The Art of Cleanup, Life made Neat and Tidy*. San Fransisco, USA: Chronicle Books.

Slide 38

Weer een cirkel met daarin diverse onderdelen.

Slide 39

Executive functioning theory

Problemen met het plannen, organiseren en monitoren van het eigen gedrag
< -- zelfsturing en zelfmanagement

Voorbeeld: Caspers 'Leven van een Loser'- kalender. Ik kan erg goed onthouden, gelukkig vergeet ik daarom de meeste afspraken niet of is het niet erg dat ik het huiswerk ben vergeten te maken ;-)

Toelichting

'Leven van een loser' is een boek, met allerlei bijbehorende merchandising (producten), zoals een kalender. Casper heeft die kalender. Die helpt hem bij het plannen. Casper heeft problemen met plannen.

Zie <http://www.graphic-novels.nl/boeken/het-leven-van-een-loser/>

Slide 40

2. Beperkingen in communicatie ('Andere communicatie')

- Moeite met abstract en vaag taalgebruik
- Moeite met figuurlijk taalgebruik
- Moeite met wat niet gezegd, maar wel bedoeld wordt
- Moeite met non-verbale communicatie

Mensen met autisme denken meestal in concrete termen en nemen veel zaken letterlijk.

Voorbeeld van Casper: wat betekent het dat mensen een duim omhoog steken? Misschien bedoelen mensen wel een pistool zonder loop?

Heeft dit ook een andere kant (voordelen)?

Toelichting

In plaats van beperkingen kun je ook spreken van andere communicatie.

Communicatie kan helpend zijn voor anderen, bijv. om anderen iets uit te leggen

Casper vraagt door, waardoor de ander duidelijker, concreter en eenduidiger wordt. Dit is helpend voor anderen, omdat zij het dan ook zelf helderder krijgen.

Of het wordt mensen in een groep duidelijk dat ze eigenlijk iets anders bedoelen en elkaar (nog) helemaal niet zo goed hadden begrepen.

Slide 41

3. Beperkingen in het verbeeldingsvermogen

- Rigide denken en handelen
- Weerstand tegen veranderingen
- Voorkeur voor vaste routines en regels
- Beperkte, eenzijdige interesses

➔ Voorbeelden
Voor wie is dit een probleem?

Moeite met onderscheid fantasie-werkelijkheid

Voorbeeld: Casper leest vooral graag non-fictie, het liefst informatie-boeken.

Toelichting

Casper heeft weinig met fantasie, is er niet in geïnteresseerd

Hij kan zich niet voorstellen dat mensen dingen bedenken die niet bestaan, waarom zou je dat doen?

Casper heeft geen fantasiespel

Casper vond dit voorbeeld hierbij passen.

Dit criterium is alleen aangegrepen om over het onderwerp 'fantasie' iets te kunnen zeggen

Slide 42

Kat: Soms hebben ze totaal geen interesse in de dingen die leeftijdgenoten doen

Toelichting

Bijv. een dansavond op school, daarin is hij niet geïnteresseerd

Op computer wikipedia uitpluizen ipv spelletje doen

Info over dierenrijk opzoeken en dan in Excel in tabellen zetten

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). Alle katten hebben Asperger. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 43

4. Prikkelverwerking

Informatiebronnen:

Interne zintuigen: evenwicht en lichaamspositie

Externe zintuigen: horen, zien, ruiken, proeven en voelen

Gedachten

Samen goed voor 260.000 prikkels per seconde

<http://www.thesoundlearningcentre.co.uk/the-cause/processing/>

Casper: Aan tafel zit ik soms met mijn vingers in mijn oren omdat mijn zusje heel erg smakt.

Toelichting

Iets wat een ander niet zo snel merkt, neemt hij wel waar. Minder filter.

Casper zit vaak met een koptelefoon op zijn oren te lezen.

Slide 44

Kat: Veel kinderen met autisme hebben eetproblemen

Toelichting

Casper wil op zijn bord geen dingen door elkaar mixen, maar alles herkenbaar en afzonderlijk. Hij wil weten wat hij eet.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 45

Weer een cirkel met daarin diverse onderdelen.

Slide 46

Gevolgen

“Autistische gedragingen”:

- Rigide
- Weinig gerichte communicatie
- Weinig sociaal effectieve gedragingen
- Oververmoeid
- Overstressed
- Extreem onzeker en twijfelen
- Hyper/hypogevoelig (ook voor emoties)
- Schijnbare concentratieproblemen
- Herhalingsgedrag

Wie herkent zich hierin ☺ ? *Tip: doe zelf een test op*

<http://www.aspergersyndroom.nl/index.php/doe-de-test.html>

Toelichting

Iedereen heeft wel wat autistische trekken. Of bepaalde kenmerken die je ook zelf hebt of herkent bij jezelf.

De gedragingen zijn op zich niet typisch, we hebben ze allemaal, maar als ze in grote mate en voortdurend aanwezig zijn, wordt het lastig.

Slide 47

Kat: Kinderen met Asperger voelen zich soms ook verdrietig

Toelichting

Sneller verdrietig worden, bijv. als je niet begrijpt wat er gebeurt (groepje kinderen lacht → ze lachen om mij), of verdrietig worden omdat je zo onzeker bent.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 48

Hoe uit zich autisme?

1. Beperkingen in de sociale interactie
2. Beperkingen in de communicatie
3. Beperkingen in het verbeeldingsvermogen
4. Rigide denken en handelen

Focus op talent. Casper aan het woord.

Voordelen:

1. *Gevoelige zintuigen (ik kan goed horen en ruiken)*
2. *Ik ben slimmer dan de meeste andere kinderen in mijn klas*
3. *Ik kan me goed concentreren*
4. *Ik let op details dus ik heb bijvoorbeeld goede cijfers voor mijn dictee en ik kan nog beter rekenen!*

Toelichting

Zelfde slide als slide 29.

Samenvatting.

Je kunt autisme omschrijven in beperkingen-taal of in talenten-taal.

Waar leg je de focus?

Slide 49

Kat: Vaak gaan ze maar door over een en hetzelfde onderwerp

[Kat:] "Ik houd van zwarte muizen en bruine muizen en witte muizen...."

Toelichting

Doorgaan over een en hetzelfde onderwerp

Bij Casper zijn dat dieren, hij kan uren doorgaan over bijv. het Prezwalskipaard of een andere specifieke diersoort.

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 50

Een tabel met namen van vogels

Toelichting

Casper heeft in deze tabel alle vogels opgenomen die een kans maakten om opgenomen te worden in zijn persoonlijke top100 van dieren die hij voor zijn dood wil hebben gezien (11 jaar).

Slide 51

Omgang?

-Structuur (niet rigide, wel verduidelijking)

-Waar

-Wanneer (start/stop)

-Wie

-Waarom

-Hoe

-Voorspellen

-Rituelen

Casper: rituelen vind ik fijn, zoals rugje kriebelen voor ik ga slapen ;-)

Toelichting

Wat helpt Casper?

Wie wat waar etc. helpt voorspellen

Herhaling geeft rust

Slide 52

Kat: Ze houden graag vast aan dagelijkse rituelen

[Kat:] Voor het slapengaan drie keer uitrekken

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 53

Film *Perspectiviteit*

Toelichting

Bron: <https://youtu.be/81pKb5Vp5T4>

Filmpje *Perspectiviteit* gemaakt door Lizzy Zaanen, gesponsord door DSiN

Mensen met autisme hebben soms een andere tijdsbeleving.

Slide 54

Labeling: Neurotypicals (NT)

- NT is een neologisme waarmee iedereen met een 'doorsnee' neurologische en psychologische ontwikkeling van de hersenen wordt bedoeld.
- Term oorspronkelijk afkomstig van mensen met een autismespectrum stoornis.
- Tegenwoordig als aanvaardbaar begrip gebruikt in onder meer de neurowetenschappen.

Leestip: *The Diagnosis Formerly Known as Asperger's*.

Protesting and honoring Asperger's in the troubled end of the DSM-IV era.

Published on September 29, 2012 by Lucy Berrington in Asperger's Alive.

<https://www.psychologytoday.com/blog/aspergers-alive/201209/the-diagnosis-formerly-known-aspergers>

Toelichting

Iedereen heeft wel iets.

De titel van de leestip is een analogie naar: *The artist formerly known as Prince* (TAFKAP).

Slide 55

Kat: Hun denkwijze is vaak anders dan die van hun leeftijdgenoten.

Toelichting

Anders denken → uniek

Niet 'beperking' maar 'diversiteit' en 'we hebben hen nodig'

Bron afbeelding: K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Slide 56

Weer een cirkel met daarin diverse onderdelen.

Slide 57

Kat: Maar, met hun unieke kijk op het leven

Slide 58

Diversiteit is rijkdom

+ column van Aleid Truijens uit de Volkskrant van 4 april 2012 met als kop 'leve de autist – we hebben hem nodig' en een foto van Picasso.

Toelichting

Het kijken naar mensen met autisme heeft een evolutie doorgemaakt:
van stoornis naar het is anders – het is waardevol – we hebben hem nodig

Slide 59

Representatie: booming

Boeken:

The Curious Incident of the Dog in the Nighttime (Mark Haddon, 2003)
Millennium Trilogy (Stieg Larsson, 2005-2006), also a tv series
De eenzaamheid van de priemgetallen (Paolo Giordano, 2008), also a movie
The Rosie Project (Graeme Simsion, 2013)
Het poezenboek

Films:

Rain man (1988)
Wretches & Jabberers (2011)
The girl with the dragon tattoo (2009)
Billy the Kid (2007)
Community (tv series, 2009-now)

Toelichting

Representatie: autisme is hip, er verschijnt heel veel
Liedjes over autisme door Stef Bos (Breek de stilte), Paul de Leeuw, autism song.

Casper's filmtip: Forrest Gump.

Slide 60

Citaat: "Als je visueel gevoelig bent, is het laatste dat ze op je moeten afsturen een springende prezi gepresenteerd door iemand met een bloes met motief, geblazen door een beamer met slechte ventilator..."

Toelichting

Casper vindt prezi's leuk, heeft hier geen last van
Zoveel mensen met autisme, zoveel verschillen en verschillende voorkeuren

Slide 61

En jij?

I have autism, what's your excuse?

Leven met autisme

Samen leven met iemand met autisme

Autistische omgevingen

Inclusie: een goede oplossing?

Universal design? Ideeën?

Laat ons allemaal een beetje autistisch zijn (voorstel: geef het mee via het drinkwater)?

Slide 62

YouTube-video over Kees Momma

Toelichting

Bron: <https://youtu.be/UBI0GzX94Do>

Discussie met studenten nav filmpje.

Voor Casper, die toevallig een deel van de oorspronkelijke uitzending van deze documentaire in 2014 heeft gezien, was het aanleiding om zich af te vragen of hij misschien zelf kenmerken heeft van het autistisch spectrum. Hij wist tot dan toe (hij was 10 jaar oud) niet dat hij hiermee gediagnosticeerd was. Hij herkende (vooral) de overgevoeligheid van Kees Momma voor eetgeluiden.

Hoe kunnen we samenleven met mensen met autisme?

Kunnen we de omgeving aanpassen?

Is inclusie altijd de oplossing?

Autismevriendelijke omgeving

Universal design: niet wachten tot er problemen zijn, maar omgeving aanpassen aan diversiteit, daar heeft iedereen wat aan.

Geef een beetje autisme mee via het drinkwater:

Eigenlijk hebben we allemaal baat bij een beetje autisme: dat mensen duidelijker zijn, en helderder, voorspelbaarder, betrouwbaarder.

Slide 63

Labeling: de pro's en de contra's

Persoon:

-Ik "heb" iets: (en ik ben niet alleen)

Wijt het aan het autisme...

-Zelfbewustzijn

-Zelfvertrouwen

Familie, vrienden, school, collega's,....

-beter begrijpen

-gedrag aanpassen

-context aanpassen

-vooroordelen

Coming out on the autism spectrum

Toelichting

Iets kunnen wijten aan autisme heeft voordelen.

Ik heb Asperger – helpt Casper om zichzelf te begrijpen en zichzelf te tonen: zo ben ik gewoon.

Omgeving weet over Asperger: dingen beter begrijpen, beter kunnen plaatsen, kan hoop ergernis voorkomen of schuldgevoel ouders wegnemen (het ligt aan ons, we doen iets verkeerd)

Slide 64

Diversiteit

“geek”, “nerd”, “übergeek”, “übernerd”, “gamer”, “loser”, “nerdy”,...

“homo”, “lesbienne”, “pinkie”,...

Toelichting

Mag je anders zijn? Als je afwijkt van de heersende norm ontstaat er vaak pestgedrag (op school).

Gewoon mogen zijn wie je bent. Iedereen heeft wel iets.

Slide 65

YouTube-video Hornbach – Sag es mit deinem Projekt

Toelichting

Deze commercial geeft aan hoe uitsluiting en pesten heel subtiel werkt op school, op straat. En dat er ook mensen zijn, die je waarderen en begrijpen.

Bron: <https://youtu.be/Hjy6ie16z3s>

Slide 66

Afbeelding: the evolution of man geek

Slide 67

Afbeelding: keep calm and geek on

Slide 68

YouTube-video Rise against – Make it stop (September's children)

Toelichting

Deze song heeft Casper samen met zijn oudere zus uitgekozen om de gevolgen van pesten op school – omdat je volgens anderen ‘anders’ bent- aan te kaarten. Die zijn heftig, tot suicidepogingen aan toe. Zo blijkt er jaarlijks een golf van suicides onder LGBT-tieners voor te komen aan het begin van het nieuwe schooljaar, vandaar de titel van deze geëngageerde song.

Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=XP4clbHc4Xg&feature=youtu.be>

Slide 69

Afbeelding: It begins with you

Toelichting

Jij kunt het veranderen, iedereen kan beginnen anders te denken vanaf vandaag.

Slide 70

Overzichtsslide

4 perspectieven

Slide 71

4 perspectieven - > 4 verschillende definities van autisme (die gelinkt zijn met elkaar)

Toelichting

Gebaseerd op de definities zoals beschreven door Ivan Brown in het hoofdstuk *What Is Meant By the Terms Intellectual Disability and Developmental Disability?* (in press; Chapter 1 in the upcoming book *A Comprehensive Guide to Intellectual & Developmental Disabilities* (2nd edition), Michael Wehmeyer, Ivan Brown, Maire Percy, Karrie Shogren, and Alan Fung, Editors. Paul H. Brookes Publishing Company.)

Slide 72

1. Persoonlijke definitie:

Ik heb geen handicap.

Mijn 'beperking' of 'uitdaging' is slechts één aspect van mijn lichaam, van mijn leven.

Anderen geven mij labels en beschouwen mij 'anders'.

Dit geeft mij het gevoel dat er "iets mis is met mij".

Vraag voor de studenten/scholieren:

Waar zie je linken met mijn verhaal en de taal, woorden die ik gebruik in deze presentatie?

Toelichting

Persoonlijk: hoe Casper naar zichzelf kijkt

Voor leerlingen: reflectiemoment

Slide 73

2. Publieke definitie

De definitie zoals die begrepen wordt door het brede publiek: publieke media, populaire cultuur, op het werk, in sociaal-culturele-religieuze instituten of in justitie-context.

Vragen voor de studenten/scholieren:

- Hoe verbind je dit met termen als "geek", "nerd" ...?
- Heeft mijn presentatie jouw opinie ivm autisme gewijzigd? Op welke manier?

Toelichting

Hoe wordt in de media omgegaan met autisme?

Slide 74

3. De kritische definitie

Sinds de jaren '90 is er wereldwijd een sterke stem vanuit de gemeenschap van mensen met een beperking die zichzelf 'valied' verklaren. Ze zien zichzelf als burger met een belangrijke bijdrage aan de samenleving.

Het begrip 'neurotypical' is uitgevonden door mensen met autisme om mensen zonder autisme te beschrijven. NTs denken dat ze geen handicap hebben. Maar is dat zo?

Vragen voor de studenten/scholieren:

Herkennen jullie 'handicaps' gelinkt aan typisch NT-gedrag:

- het niet nauw nemen met de waarheid
- gemaakte afspraken plots veranderen
- onduidelijk en vaag taalgebruik
- onconsequent handelen

Toelichting

Kritische definitie: vanuit de groep mensen met autisme

Slide 75

4. Officiële definitie

Formele definities van 'autisme spectrum stoornissen'
bij voorbeeld: DSM V

Vragen voor de studenten/scholieren:

Wat zijn mogelijke voordelen van deze professionele definities? Wat zijn mogelijke nadelen en op welke manier kan je deze definities misbruiken?

Slide 75

Gelijk aan beginslide. Terug naar het begin.

Literatuurverwijzingen

Ivan Brown. (in press). *What Is Meant By the Terms Intellectual Disability and Developmental Disability?* (Chapter 1 in the upcoming book *A Comprehensive Guide to Intellectual & Developmental Disabilities* (2nd edition), Michael Wehmeyer, Ivan Brown, Maire Percy, Karrie Shogren, and Alan Fung, Editors. Paul H. Brookes Publishing Company.)

K. Hoopmann. (2014). *Alle katten hebben Asperger*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Ursus Wehrli. (2013). *The Art of Cleanup, Life made Neat and Tidy*. San Fransisco, USA: Chronicle Books.

Leven van een loser. <http://www.graphic-novels.nl/boeken/het-leven-van-een-loser/>